

УДК 614.84; 351.1:378

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ПОГЛЯДИ НА РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДСНС УКРАЇНИ

*Б.М. Ковалишин, В.Ф. Коробкін, канд. техн. наук, доц., Г.Є. Хроменков, Л.Л. Запольський, канд. техн. наук, ст.наук.співр.
Український науково-дослідний інститут цивільного захисту, Україна*

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ

*Надійшла до редакції: 08.11.2016
Пройшла рецензування: 20.12.2016*

КЛЮЧОВІ СЛОВА:

система підготовки кадрів, молодий фахівець, служба цивільного захисту, навчальний заклад, державне замовлення, освітньо-кваліфікаційний рівень, комплектування.

Підготовка фахівців сфери цивільного захисту є однією із найважливіших складових функціонування єдиної державної системи цивільного захисту, що направлена на забезпечення ефективного виконання завдань, пов'язаних із запобіганням і ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій та захистом населення. Високий рівень знань і вмінь фахівців єдиної державної системи цивільного захисту повинна забезпечити відповідна система підготовки кадрів, що має оптимальну мережу навчальних закладів з сучасною навчальною матеріально-технічною базою та висококваліфікованим викладацьким і науково-педагогічним складом.

Зважаючи на курс України на входження до єдиного європейського простору, перспективу реформування системи ДСНС України у цьому напрямку та необхідність визначення обґрунтованих обсягів державного замовлення на підготовку відповідних фахівців сфери цивільного захисту актуально постає питання трансформації існуючої системи підготовки кадрів. Для визначення шляхів реформування системи підготовки кадрів важливе значення має відокремлення проблем, які потребують розв'язання у цій сфері.

Варто відмітити, що на сьогодні значно змінилася структура вищої освіти, яка відображає тепер багаторівневий процес підготовки фахівців. Протягом 2015-2016 років внесено зміни у Закон України «Про вищу освіту» [1], постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» [2] підвищились ви-

АНОТАЦІЯ

Проведено аналіз функціонування системи підготовки кадрів для ДСНС України та відокремлено проблемні питання підготовки молодих фахівців у навчальних закладах цивільного захисту. Проведено дослідження системи комплектування підрозділів служби цивільного захисту. Наведено аналіз результатів анкетування керівників підрозділів служби цивільного захисту і молодих фахівців на предмет задоволення підготовкою у навчальних закладах. Визначено шляхи реформування системи підготовки кадрів ДСНС України.

моги до вищих навчальних закладів. Ці зміни викликали ряд проблем, пов'язаних із укомплектованістю закладів професійним кадровим складом, необхідністю перебудови навчально-методичної бази, розробкою нових форм і методів навчання, подоланням застійних, кризових явищ в освітній діяльності.

Питання реформування системи підготовки кадрів служби цивільного захисту, дослідження механізмів підготовки фахівців ДСНС України неодноразово розглядалось в працях Л. Жукова, А. Підгайного, В. Садкового, А. Роміна, С. Домбровської, Ю. Харламової. Разом з тим дотепер не сформовано цілісної системи поглядів на реформування системи підготовки кадрів Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Метою статті є відокремлення проблемних питань підготовки молодих фахівців навчальними закладами цивільного захисту та визначення шляхів реформування та розвитку системи підготовки кадрів ДСНС України.

Об'єкт досліджень – функціонування системи підготовки кадрів ДСНС України.

Предмет досліджень – система ступеневої освіти у навчальних закладах цивільного захисту, організація підготовки кадрів служби цивільного захисту.

Сьогодні реалізацію підготовки кадрів для ДСНС України забезпечує галузева система освіти до якої входять 4 навчальні заклади служби цивільного захисту. Крім того, до системи навчальних закладів цивільного захисту входить Навчальний центр Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України (далі – Навчальний центр), який здій-

снює первинну професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації осіб рядового складу органів і підрозділів цивільного захисту за освітньо-кваліфікаційним рівнем "кваліфікований робітник" для комплектування відповідних посад в органах і підрозділах служби цивільного захисту, а також навчальні (центри) пункти при ГУ (У) ДСНС України в областях та м. Києві. Підготовка фахівців здійснюється за 7 галузями знань, 8 спеціальностями та 19 спеціалізаціями. Разом з тим, в умовах реформування системи ДСНС України, з метою підвищення ефективності реагування системи підготовки кадрів ДСНС України на зміни стану техногенної та природної безпеки в Україні, з урахуванням показників економічної доцільності підготовки фахівців різних галузей знань та спеціальностей, потребує визначення перелік галузей знань, спеціальностей для здійснення підготовки фахівців служби цивільного захисту за державним замовленням для комплектування посад органів та підрозділів ДСНС України.

Щороку підготовка фахівців навчальними закладами ДСНС України у сфері вищої освіти здійснюється відповідно до державного замовлення. Аналіз кількості молодих фахівців, що підготовлені навчальними закладами ДСНС України протягом останніх шести років свідчить про тенденцію зниження чисельності випуску бакалаврів та спеціалістів при постійній загальній чисельності особового складу ДСНС України.

Так випуск бакалаврів у 2010 році – 805 осіб, у 2016 році 458 осіб. Випуск спеціалістів у 2010 році – 530 осіб, у 2016 – 343 особи. Постійний характер протягом 2010-2016 років має підготовка магістрів, що залишається в межах від 85 осіб у 2010 році та 94 особи у 2016 році. Разом з тим за даними органів та підрозділів служби цивільного захисту у 2016 році потреба на підготовку магістрів склала 130 осіб, а бакалаврів 456 осіб. Це свідчить, що визначення щорічної потреби у фахівцях з різними освітньо-кваліфікаційними рівнями здійснюється на підставі тільки пропозицій, що надаються ГУ (У) ДСНС України в областях та м. Києві до ДСНС України. Обґрунтований прогноз щодо потреби у фахівцях територіальні підрозділи служби цивільного захисту не здійснюють.

Отже, сфера державного замовлення на підготовку фахівців з навчальними закладами цивільного захисту потребує реформування, впровадження нової системи фінансування на утримання штатних посад органів та підрозді-

лів служби цивільного захисту та вищих навчальних закладів ДСНС України, яка б відповідала найкращим європейським і світовим практикам. При розрахунку потреби у фахівцях територіальним підрозділам служби цивільного захисту необхідно скласти обґрунтований прогноз за методикою, що враховує дані щодо плинності кадрів, наявності штатних одиниць та їх зміна тощо.

Аналізуючи обсяги прийому на навчання навчальними закладами служби цивільного захисту у 2010-2015 роках, слід звернути увагу на наявність малочисельних обсягів прийому за державним замовленням. Так здійснювався прийом на навчання до Національного університету цивільного захисту України – підготовка бакалаврів за спеціальностями «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (набір від 3 до 8 осіб), «Психологія» (набір від 4 до 10 осіб), «Охорона праці» (набір від 2 до 5 осіб); Львівського державного університету безпеки життєдіяльності - підготовка бакалаврів «Психологія» (щорічний набір 5 осіб), «Охорона праці» (набір від 4 до 5 осіб), «Транспортні технології» (набір від 5 до 15 осіб); підготовка спеціалістів «Охорона праці» (набір від 2 до 6 осіб).

Практика малочисельного набору на навчання за спеціальностями «Психологія», «Охорона праці», «Екологія», «Транспортні технології» за держзамовленням серед навчальних закладів цивільного захисту дуже розповсюджена. Отже, потребує економічного обґрунтування та вирішення питання доцільності здійснення навчання малочисельних груп за держзамовленням за такими спеціальностями у навчальних закладах цивільного захисту.

Поряд з тим, протягом 2005-2015 років підрозділи служби цивільного захисту щорічно доукомплектовувались фахівцями, які здобули освіту в навчальних закладах Міністерства освіти і науки України та, Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України та інших. Аналіз загальних даних комплектування підрозділів цивільного захисту у 2013-2015 роках свідчить наступне:

- фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст», які не мали спеціальності галузі знань «Цивільна безпека», було прийнято майже вдвічі більше ніж фахівців фахового спрямування;

- набір фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», які не мали спеціальності галузі знань «Цивільна безпека», зріс від 8% до 12,3% від загальної чисельності

випускників вищих навчальних закладів ДСНС України;

- набір фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», які не мали спеціальності галузі знань «Цивільна безпека» склав до 36,5% від загальної чисельності випускників вищих навчальних закладів ДСНС.

Варто відмітити, що серед працівників непрофільного спрямування щорічно найбільше приймається на роботу до органів і підрозділів цивільного захисту фахівців за спеціальністю «Транспорт і транспортна інфраструктура», серед яких в середньому до 27 осіб кваліфікованих робітників, до 13 молодших спеціалістів, до 3 бакалаврів та 7 спеціалістів.

Аналіз практики призначення на посади випускників навчальних закладів ДСНС України (галузь знань «Цивільна безпека», спеціальності «Пожежна безпека» та «Цивільна безпека») виявив, що більшість випускників призначаються на посаду начальника караулу (щорічно до 37,9% від загальної кількості випускників). У 2014 році цей показник склав 58%, у 2015 році 60% від загальної кількості. Зазначимо, що протягом 2005-2015 років щорічно 46% фахівців, яких було призначено на посаду начальника караулу, мали освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст» або «магістр». У той же час вимоги кваліфікаційної характеристики професій працівника ДСНС України передбачають при призначенні на посаду начальника караулу наявність у кандидата лише базової вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» [3].

З іншого боку слід відмітити, що існують непоодинокі випадки призначення випускників вищих навчальних закладів ДСНС України на посади, які не відповідають здобутим ними спеціальностям та освітньо-кваліфікаційним рівням. Так розповсюджена практика призначення випускників освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на інженерні посади у підрозділи служби цивільного захисту, а також випускників, які закінчили навчальні заклади ДСНС України за спеціальністю «Екологія» та «Психологія» на посади, що не відповідають напряду підготовки (начальник караулу, фахівець відділу роботи з персоналом тощо).

Поряд з комплектуванням первинних посад у підрозділах служби цивільного захисту за рахунок фахівців, які навчалися у навчальних закладах ДСНС України за держзамовленням, існує практика набору на первинні посади осіб, які навчалися у навчальних закладах ДСНС України на платній основі. Протягом

2005-2015 років набір таких осіб, прийнятих на службу та на роботу у підрозділи служби цивільного захисту, має тенденцію до збільшення. Якщо у 2007 році на первинні посади підрозділів служби цивільного захисту було прийнято таких фахівців зі спеціальності «Пожежна безпека» освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст - 2 особи, бакалавр - 3 особи, спеціаліст - 26 осіб, магістр - 2 особи, то у 2014 році молодший спеціаліст - 5 осіб, бакалавр - 25 осіб, спеціаліст - 36 осіб, магістр - 6 осіб, а в 2015 році молодший спеціаліст - 16 осіб, бакалавр - 35 осіб, спеціаліст - 36 осіб, магістр - 13 осіб. Така ситуація свідчить про існуючу можливість та практику комплектування підрозділів служби цивільного захисту за рахунок підготовки фахівців на платній основі.

Негативний вплив на комплектування первинних посад у підрозділах служби цивільного захисту мають випадки звільнення протягом 3-х років служби молодих фахівців, які закінчили навчальні заклади ДСНС України за держзамовленням. Протягом 2005-2015 років звільнялось до 45 осіб, а саме бакалаврів до 20 осіб, спеціалістів до 25 осіб. У 2015 році було звільнено 6 молодих фахівців-магістрів зі спеціальності «Пожежна безпека». Слід зазначити, що існуючий Порядок відшкодування особами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах МВС України [4] не поширюється на осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах цивільного захисту, внаслідок чого курсанти (слухачі), які звільняються із служби у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту та у разі відмови від подальшого проходження служби на посадах начальницького складу служби цивільного захисту після закінчення навчання, витрати ДСНС України не відшкодовують. Тому потребує врегулювання на законодавчому рівні питання відшкодування курсантами (слухачами) витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах цивільного захисту.

Важливу роль у підготовці особового складу підрозділів цивільного захисту до виконання дій за призначенням, поліпшення фізичного розвитку, зміцнення здоров'я і підвищення стійкості організму до дії несприятливих факторів під час виконання професійно-службових завдань відіграє практична підготовка працівників. На виконання вимог кваліфікаційних характеристик первинних посад підрозділів служби цивільного захисту та відповідно до вимог стандартів освіти у галузі знань «Цивільна безпека» стосовно освітньо-

кваліфікаційних характеристик «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр» випускник навчального закладу служби цивільного захисту повинен мати відповідні знання, вміння та навички. У навчальних закладах на підставі навчальних планів створена відповідна система практичного прищеплювання вмінь та навиків, яка охоплює практичні заняття з кожної дисципліни, навчальні практики та стажування. Разом з тим, дослідження результатів анкетування керівників структурних підрозділів служби цивільного захисту та молодих фахівців на предмет задоволення підготовкою у навчальних закладах ДСНС України свідчать про доцільність проведення негайних заходів щодо поліпшення практичної підготовки молодих фахівців. Аналіз результатів анкетування керівників структурних підрозділів служби цивільного захисту та молодих фахівців на предмет задоволення підготовкою у навчальних закладах ДСНС України свідчить, що серед опитаних 41% респондентів, не зустрілися з особливими труднощами на початку свого професійного шляху. Разом з тим, слід зазначити, що 9% молодих фахівців відмічають особистий слабкий рівень підготовки щодо ведення службової документації та оформлення документів (актів, протоколів тощо) 12,4% призначених на первинні посади визнають, що труднощі виникли через низький рівень знань нормативних документів та відсутністю практичних навиків у роботі.

Слід зазначити, що на думку молодих фахівців більшості всіх представників регіональних територіальних підрозділів ДСНС України при організації навчального процесу у навчальних закладах служби цивільного захисту дуже мало уваги приділяється практичній підготовці курсантів, прищеплюванню вмінь щодо дій при організації гасіння пожеж, практичному відпрацюванню вимог нормативних документів стосовно пожежної безпеки. Випускниками наголошено на недостатність або відсутність занять з ведення службової документації та оформлення документів. Близько 30% опитаних молодих фахівців відмічають особисту недостатню підготовку з долікарської допомоги потерпілим в умовах надзвичайних ситуацій 28% респондентів висловлюють думку щодо доцільності протягом навчання проведення занять щодо організації роботи з підлеглим особовим складом.

Треба відмітити, що більше 89% молодих фахівців вважають себе добре фізично підготовленими, а організацію фізичної підготовки та спеціальної фізичної підготовки у навчаль-

них закладах ДСНС України на належному рівні. У той же час, слабкими сторонами особистої підготовки вважають практичну підготовку з питань пожежної безпеки і наглядово-профілактичної діяльності, а також відсутність навиків долікарської допомоги потерпілим.

Слід зазначити, що значна кількість опитаних молодих фахівців висловили задоволення рівнем здобутої освіти у навчальному закладі ДСНС України, але слід відмітити групи респондентів, близько 90 осіб (9% опитаних молодих фахівців) територіальних підрозділів ДСНС України, які частково або повністю незадоволені якістю особистої фахової підготовки при призначенні на первинну посаду.

Майже 75% опитаних визначили гостру доцільність поліпшення практичної підготовки випускників навчальних закладів ДСНС України та надали відповідні пропозиції, серед яких слід виділити такі напрями:

- підвищення рівня практичної підготовки випускників, прищеплювання вмінь та навиків з організації гасіння пожеж, збільшення часу практичних занять, навчальних практик, стажування в підрозділах служби цивільного захисту, впровадження часу на заняттях щодо ведення службової документації на посадах начальника караулу, заступника начальника підрозділу та складання актів перевірок, видачі приписів, постанов, розпоряджень про усунення порушень вимог законодавства тощо;

- збільшення часу на вивчення керівних документів служби цивільного захисту та відпрацювання практичного впровадження вимог цих документів;

- поліпшення соціально-побутових умов служби молодих фахівців та збільшення грошового забезпечення.

Значна більшість опитаних керівників надали добру та позитивну оцінку ділових та особистих якостей молодих фахівців. На низький рівень фізичної підготовки молодих фахівців вказали менш 1% опитаних керівників структурних підрозділів. Слід зазначити, що близько 20% опитаних керівників висловили незадоволення стосовно низького рівня самостійності молодих фахівців у виконанні службових обов'язків та неспроможності планувати і проводити окремі заходи. Також, за думкою керівників структурних підрозділів найбільше труднощів зазнають молоді фахівці при призначенні на первинні посади, виконання обов'язків яких потребує самостійного прийняття рішень.

Стосовно напрямів підготовки фахівців, які потребують збільшення, за думкою 52% опи-

таних керівників підрозділів, до таких слід віднести підготовку фахівців оперативно-рятувальних служб з поглибленою долікарською підготовкою та фахівців піротехнічної служби.

147 керівників підрозділів служби цивільного захисту (30,2% опитаних) висловили незадоволення (повністю або частково) підготовкою молодих фахівців щодо виконання ними обов'язків на первинних посадах. При цьому звернули увагу на низький рівень практичної підготовки випускників навчальних закладів ДСНС України, стосовно знань пожежної тактики, дій щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (організації аварійно-рятувальних робіт не пов'язаних з пожежами), проведення заходів наглядово-профілактичної діяльності, долікарської підготовки, організації та проведення робіт у загазованих і задимлених середовищах, організації роботи з підлеглими.

Для подальшого забезпечення діяльності служби цивільного захисту 52% опитаних керівників підрозділів вважають за доцільне впровадження нових напрямів підготовки, а також удосконалення існуючих, а саме:

- запровадження повноцінної долікарської підготовки рятувальників з отриманням статусу «рятувальник-парамедик»;
- підготовка фахівців з інформаційного забезпечення при ліквідації надзвичайних ситуацій;
- удосконалення підготовки фахівців піротехнічної служби, фахівців для проведення аварійно-рятувальних робіт в гірських умовах, в умовах висотних робіт, водолазів;
- удосконалення підготовки фахівців з наглядово-профілактичної діяльності, особливо в частині правової підготовки фахівців, складання актів перевірок, видачі приписів, постанов, розпоряджень про усунення порушень вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки;
- визначити механізм реагування системи підготовки кадрів ДСНС України на зміни стану техногенної та природної безпеки в Україні.

Зниження рівня практичної підготовки молодих фахівців свідчить про існуючу неефективну систему контролю якості навчання, а саме, зниження рівня як внутрішнього контролю у навчальних закладах служби цивільного захисту, так і зовнішнього (моніторинг якості занять, особливо практичних, на предмет прищеплювання вмій та навиків, участь у державній атестації випускників) з боку ДСНС Укра-

їни, як замовника фахівців, що готують навчальні заклади служби цивільного захисту. Слід зазначити, що до тепер не існує механізму дотримання принципу відповідальності закладів освіти служби цивільного захисту України перед ДСНС України за результати освітньої діяльності.

Не розроблений з часу прийняття Кодексу цивільного захисту України порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, який, відповідно до частини третьої статті 90 цього Кодексу, повинен визначитися центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки. На сьогодні такий порядок визначений Настановою з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту, затвердженою наказом МНС України від 01.07.2009 № 444 [5], що не відповідає вимогам Кодексу цивільного захисту України [6]. Отже, існуюча нормативно-правова база підготовки кадрів у сфері цивільного захисту має бути переглянута та приведена у відповідність із вимогами діючих законодавчих актів.

Успішна реалізація поставлених завдань, які стоять перед навчальними закладами цивільного захисту багато у чому залежить від їх оптимальної структури. Організаційна структура навчальних закладів цивільного захисту не повинна бути постійною, вона повинна змінюватися та удосконалюватися, бути складовою частиною механізму реагування системи підготовки кадрів ДСНС України на зміни стану техногенної та природної безпеки в Україні [7]. Тому актуальним на теперішній час є питання щодо визначення оновленої структури системи підготовки кадрів ДСНС України та обґрунтування основних положень ступеневої освіти фахівців сфери цивільного захисту на відповідність європейським підходам до підготовки фахівців сфери цивільного захисту та сучасним вимогам та з урахуванням показників економічної доцільності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. - режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 7. – Ст. 345. [Електронний ресурс]. - режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>.
3. Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників МНС України : Наказ МНС України від 01.12.2009 № 808. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.medsprava.com.ua/regulations/2341/8217/8218/464797/>.
4. Порядок відшкодування особами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2007 № 313. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/313-2007-%D0%BF/>.
5. Наказ МНС України від 01.07.2009 № 444 «Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту».
6. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI// Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – 2012 Режим доступу до сайту: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17-> Заголовок з екрану.
7. Ромін А. Державна стратегія удосконалення управління вищими навчальними закладами Державної служби надзвичайних ситуацій України / Ефективність державного управління [зб. наук.пр.].— Львів: ЛРІДУНАДУ. – 2014. – Вип. 39.

SOME ISSUES CONCERNING TEACHING FOR JUNIOR SPECIALISTS BY INSTITUTIONS OF CIVIL PROTECTION AND OPINIONS ON REFORMATION OF STUFF STUDY SYSTEM OF THE STATE EMERGENCY SERVICE OF UKRAINE (SESU)

B. Kovalyshyn, V. Korobkin, Cand. of Sc. (Eng.), assoc. prof., H. Khromenkov,

L. Zapolskiy, Cand. of Sc. (Eng.), Sen. St. Sc.

The Ukrainian Civil Protection Research Institute, Ukraine

KEYWORDS

stuff study system, junior specialists, civil protection service, institution, state order, education and qualification level, deployment.

ANNOTATION

The analysis of functioning of SESU stuff study system has been performed and the issues of junior specialists in institutions of civil protection have been identified. The research of SESU department deployment system has been performed. The results of questionnaires of head of SESU departments and junior specialists concerning stuff study satisfaction have been analyzed. The ways of stuff study system reforming have been identified.

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ МОЛОДЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ УЧЕБНЫМИ ЗАВЕДЕНИЯМИ ГРАЖДАНСКОЙ ЗАЩИТЫ И ВЗГЛЯДЫ НА РЕФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ ДСЧС УКРАИНЫ

Б.М.Ковалишин, В.Ф.Коробкин, канд. техн. наук, доц., Г. Е Хроменков, Л.Л. Запольский, канд. техн. наук, ст.научн.сотр.

Украинский научно-исследовательский институт гражданской защиты, Украина

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА

система подготовки кадров, молодой специалист, служба гражданской защиты, учебное заведение, государственный заказ, образовательно-квалификационный уровень, комплектование.

АННОТАЦИЯ

Проведен анализ функционирования системы подготовки кадров для ГСЧС Украины и отдельных проблемных вопросы подготовки молодых специалистов в учебных заведениях гражданской защиты. Проведено исследование системы комплектования подразделений службы гражданской защиты. Приведен анализ результатов анкетирования руководителей подразделений службы гражданской защиты и молодых специалистов на предмет уровня подготовки в учебных заведениях ГСЧС Украины. Определены пути реформирования системы подготовки кадров ГСЧС Украины.